

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝΑ ΤΡΥΦΕΡΟ ΕΡΩΤΙΚΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟ ΤΟΥ ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

ΙΔΟΥ σήμερα ή συνέχεια τής περιφρήσης άλληλογραφίας μεταξύ του κολοσσού τής Γαλλικής διηγηματογραφίας Γκν ντέ Μωπασσάν και τής Ρωσίδος καλλιτέχνης Μαρίας Μπασχίρτζεφ. Στο σημείο αυτό ή σχέσεις των δύο επιστολογράφων δέν είχαν ακόμη προχωρήσει αρκετά, μ' όλο πού είχαν αλλάξει έντω- μεταξύ κάμποσα γράμματα, ατά όποια άφριναν και οι δύο τους νά διαφαινεταί ή ιδιόρροπη κ' αίνιγματική ψυχή τους.

(Η ΜΠΑΣΧΙΡΤΣΕΦ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΩΠΑΣΣΑΝ :).

Φίλε κύριε,

'Αφού κατάλαβες τήν πραγματική ταυτότητά μου (ό Μωπασσάν τής είχε φράσει ότι φανταζόταν τήν άγνωστη επιστολογράφο γού για κανέναν... δάσκαλο), φτάνει πειά τό κρυφτούλι άναμεταξύ μας. Δέν θά σου κρύψω τίποτε στο εξής.

Ναί, κύριε, έχω τήν τιμή νά είμαι ό δάσκαλος πού ματιέψατε και θά σάς τό αποδείξω με όχτώ σελίδες... ήθικου κηρύγματος. 'Εξυπνότερος άπ' ό,τι με φαντάστηκες, άντι νά σου φέρω τά χειρόγραφα μου νά τά κρίνεις, δεμένα με σπάγγο, θά σου τά σεβείρω σε μικρές δόσεις.

Αυτή τήν 'Αγία 'Εβδομάδα των Παθών, κατώρθωσα νά βρω καιρό, κύριε, για νά ξαναδιαβάσω τά "Απαντά σου. Είσαι βέβαια μοναδικός και, τώρα πού σε πέρασα άπ' τήν άρχή μέχρι του τέλους και διατηρώ πρόσφατη τήν έντύπωσή μου, νοιίζω ό- τι θά μπορούσες νά γυρίσεις τά μυαλά όχι μόνον των παιδιών του Λυκείου μου, αλλά όλόκληρου του χριστιανικού κόσμου.

'Εγώ πού δέν είμαι σεμνόντοφος, εκπλήττομαι, κύριε, για τήν υπερβολική κλίση του πνευ- ματός σας προς τό αίσθημα πού ό 'Αλέξανδρος Δουκάς τό όνομάζει έρωτα. Αυτό θά σάς γίνη σιγά-σιγά μονομανία και θάταν αληθινά κέρμα για έναν άνθρωπο προικισμένον με τόσο πλούσια χαρίσματα, όπως αποδεικνύεται από τις ώραιές χωριά- τικές ιστορίες σας.

Ξέρω ότι έχετε ζήσει πάρα πολύ και έννοώ τό αίσθημα τής άηδίας, τής μελαγχολίας και τής απελπισίας πού έμπνείει ό- λα σας τά έργα και πού σάς κάνει νά φαίνεστε σαν ένα άνωτερο πλάσμα πονεμένο. Αυτό όμολογώ ότι με συγκινεί, άν και βλέπω στην ύπόθεσί σας άνακατωμένον λίγο... Φλωμπέρ.

'Εν τέλει, είστε ένας θαυμάσιος φασέρ με τους εταίσθητους ήρωας και τους αιώνητους έρωτες των διηγημάτων σας, με τά όποια πιάνετε στα δίχτυα σας όλον τόν κόσμο. Διαβάζοντας τό διηγημά σας «Περίπατος στο μύλο», μου φάνηκε σαν νάμπαι- να σ' ένα λαμπρό δάσος πού μο- σχοβολούσε κι' άντηχούσε άπ' τά τραγούδια των πουλιών.

Μά εινε δυνατόν, αλήθεια, νά άποστρέψετε τή μουσική; 'Ακόμα κι' άν σάς τήν έπαιξαν ύπέροχα; "Όσο για τά σπότερ, όσο κι' άν έρχεστε πρώτος στο τρέ- ξιμο, δέν θά ξεπερνάτε βέβαια τά... άλλα. Και όσο ευγενικό κι' άν εινε αυτό τό τετράποδο, εξακολουθεί νάναί πάντοτε ζώο, αγα- πητέ μου κύριε.

Σάς άρέσουν, λέει, τά φαγητά και ή γυναίκες! Προσέξτε ό- μως, νεί μου φίλε! 'Υπό τήν ιδιότητά μου του γηραιού καθηγη- τού, άδυνατώ νά σας παρακολουθήσω στον επικίνδυνον κατήφορο πού πήρατε.

'Ο Μιλλέ εινε καλός ζωγράφος, αλλά μιλάτε γι' αυτόν όπως οι έμποροι για τόν Ραφαέλο...

Ποιάς ακριβώς ηλικίας είστε; Και προτιμάτε στ' αλήθεια τις ώμορφες γυναίκες άπ' τήν τέχνη; "Η κοροιδεύετε μαζί μου;

Συγχωρήστε με για τήν άσυναρτησία των χειρογράφων μου και μη μ' άφήστε χωρίς απάντησι. Και τώρα, ώ φοβερέ φαγά των...

γυναϊκών, σάς εύχομαι ό,τι ποθείτε και διατελώ με πολύ τρέμο.

Ευπείθετατος δούλος σας ΣΑΒΑΝΤΙΝ ΙΩΣΗΦ

***

(ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΩΠΑΣΣΑΝ ΣΤΟ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΜΠΑΣΧΙΡΤΣΕΦ :).

'Αγαπητέ μου 'Ιωσήφ,

Τό συμπέρασμα τής επιστολής σου εινε : άφού δέν σε γνωρίζω και δέν με γνωρίζεις, άς μιλούμε ειλικρινά, δηλαδή σαν δύο άν- θρωποι φρσιτικοί.

Σύμφωνοι, έ; Ό' άρχισω μάλιστα νά σου μιλώ στον ένικό, κι' άν δέν σου άρέσει, σοπαίνω για πάντα. Γράψε τότε στον γηραιό Βίκτωρα Ούγκω, ό όποιός θά σε άποκαλέση «προσηφιλή του ποιητή»!

Ξέρεις ότι μου γράφεις πράγματα κάπως άνάρμιστα για ένα δάσκαλο άθώων παιδιών; Δέν είσαι λοιπόν σεμνόντοφος ούτε σ' ό,τι διαβάζεις, ούτε σ' ό,τι λές, ούτε σ' ό,τι γράφεις, ούτε σ' ό,τι κά- νεις. Και τό ύποψιαζόμουν, ξέρεις, κάτι τέτοιο.

Καυμένη 'Ιωσήφ! Δέν ύπάρχει άνθρωπος στον κόσμο πού νάχη βαρεθεί τά πάντα όσο εγώ. Για μένα, τίποτε δέν αξίζει τόν κόπο μιάς προσπάθειας και τήν κόουσι μιάς κινήσεως. Βαρουόμια χω- ρίς διακοπή, χωρίς έλλειδα, γιατί τίποτε δέν επιθυμώ, τίποτε δέν περιέμω.

Και επειδή βαρεθήκα και σε- να ακόμα, σε ειδοποιώ πώς αδ- τό εινε τό τελευταίο μου γράμμα.

Γιατί, παρακαλώ, νά εξακο- λουθήσω νά σου γράφω, άφού ούτε διασκεδάω επί του παρόν- τος, ούτε περιέμω τίποτε εύχά- ριστο για τό μέλλον; 'Επιθυμία νά σε γνωρίσω δέν έχω. Είμαι βέβαιος πώς είσαι άσχημομού- ης, αρκετά άλλως τε αυτόγρα- φα μου σου έστειλα μέχρι τώρα. Και ξέρεις ότι ή αξία τους θά ά- νέχεταί τουλάχιστο σε... ένα φράγκο, κατοργαράκο μου!

Σε λίγο θά φύγω πάλι από τό Παρίσι. 'Η πρωτεύουσα εινε ό τόπος πού βαρουόμια περισσό- τερο από κάθε άλλον, γιατί πο- τέ δέν έχω τήν εύτυχία νάμαι μόνος μου.

Με ρωτάς για τήν ηλικία μου. Είμαι ακριβώς τριάντα τριών χρόνων. Μήπως θά μου ζητήσης τώρα και τή φωτογρα- φία μου; Σε προειδοποιώ ότι δέν έχω σκοπό νά σου τή στείλω.

Ναί, αγαπάω τις ώραιές γυ- ναίκες, αλλά εινε και μέρες πού τις σναίνομαι.

Χαίρε λοιπόν, αγαπητέ μου 'Ιωσήφ! 'Η γνωριμία μας εστά- θηκε σύντομη. "Όσο έτσι εινε καλύτερα και για τους δύο μας. Δώσε μου τώρα τό χέρι νά σου τό σφιξω φιλικώτατα για τε- λεινταία φορά.

ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

Υ.Γ. Μπορείς νά παρέχης ά- κριβείς πληροφορίες σε όσους σε ρωτούν για μένα, γιατί χά- ρις στο ένκογγνίτο σου, έού με γνωρίζεις όσο κανένας άλλος. 'Αντίο, 'Ιωσήφ!

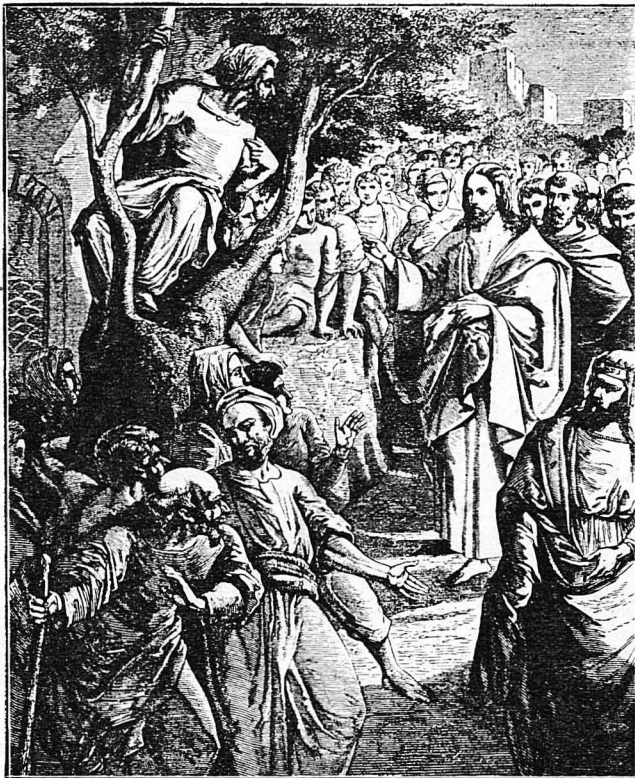
***

(Η ΜΠΑΣΧΙΡΤΣΕΦ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΩΠΑΣΣΑΝ :).

Τό γράμμα σας μ' έπνιξε με τήν πολλή του μυρωδιά. Με τί ό- ραιο τρόπο ξέρετε ν' απαντάτε σε μιά γυναίκα πού φάνηκε κάπως άσυλλόγιστη!

Βέβαια, φταίει ίσως ό 'Ιωσήφ και εινε πολύ στενοχωρημένος γι' αυτό. 'Αλλά όταν έγραφε, είχε τό κεφάλι του γεμάτο άπ' όλες τις ελαφρότητες των βιβλίων σας. Εινε όστόσο άσυγχώρητος, γιατί δέν μπορεί ν' άστεινείται κανείς με πρόσωπα, των όποιών δέν γνωρίζει τους άβρούς τρέπουσ. "Αν τουλάχιστο τό γράμμα σας ήταν κάπως έξυπνο!

Τώρα θά σάς πώ κι' εγώ ένα πράγμα, τό όποιο δέν θά πιστέψε- τε ίσως και στο όποιο δυστυχώς με προλάβετε. Λοιπόν κι' εγώ σας... εδαρέθηκα! 'Ο ένθουσιασμός μου έχει νυκτανθεί από τό πέμπτο κιόλας γράμμα. Νάναί άραγε από κόρο; Ποιάς ξέρει! Κι' έμένα δέν μου άρέσει παρά ό,τι φεύγει από τά χέρια μου...

'Ο 'Ιησούς και ό Ζαχαρίας.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΣΚΛΑΒΟΥ

“Όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν κατά την ‘Ελληνική’ Επανάστασι τή Χίο και διάπραξαν τις τρομερές των καταστροφές, μεταξύ των άλλων συνέλαβαν αιχμάλωτο κί’ ένα παιδί ονομαζόμενο Τζανή Σκυλίτη, Τόν νέο αυτό τόν πούλησαν μαζί με άλλους συνσημλικούς του σ’ έναν μπέτη της Σμύρνης.

Μιά μέρα ο μικρός σκλάβος, πού ήταν πειά δεκατεσσάρων χρόνων, καθόταν μπρός στην κατοικία του αφέντη του και διάβαζε ένα Συναξάρι, με τὰ μάτια του πλημμυρισμένα από δάκρυα.

Γιά καλή του τύχη όμως πέρασε από αυτή τή στιγμή ο πρόξενος του Βελγίου στη Σμύρνη και έπειδι συγκινήθηκε από τὰ σιωπηλά κλάματα του μικρού, τόν πλησίασε και ζήτησε πληροφορίες γιά τήν αιτία τής θλίψεώς του.

Μόλις ο φιλόδημος ξένος έμαθε τήν τραγική ιστορία του νεαρού Χιώτη, πήγε άμέσως στο μπέτη και τόν παρακάλεσε να του παραχωρήσει αντί άρισμένης άμοιβής τόν μικρό αιχμάλωτο.

‘Ο Τούρκος φάνηκε συγκαταβατικός και προθυμοποιήθηκε ν’ άποδώσει τήν έλευθερία του Τζανή, χωρίς να δεχτή κανένα χρηματικό ποσό.

Μόλις ο Τζανής έλευθερώθηκε, έχοντας μερικά χρήματα πού του έδωσε ο σωτήρας του, άφησε τή Σμύρνη και πήγε στο Λιόβρο.

Έκει με τήν έξυπνάδα του και τή δραστηριότητά του κέρδισε άρκετά χρήματα και έβασε τις πρώτες βάσεις τής κολοσιαιάς μετά ταυτα περιουσίας του.

‘Αργότερα ταξίδεψε στην ‘Αγγλία και αύξησε σημαντικά τήν περιουσία του, άναμειβεις σε διάφορες έπιχειρήσεις. Τριάντα χρόνια, τέλος, μετά τήν άπελευθέρωσή του, άποκαταστάθηκε όριστικά στην Κωνσταντινούπολη, όπου έδημιούργησε άμέσως φήμη πλουσιωτάτου και γενναιωτάτου άνθρώπου.

Μιά μέρα, ενώ καθόταν στο μεγάλο καφενεώ πού είχε στο Γαλατά, κουβεντιάζοντας με τόν έικοσαετή γιού του Παυλή, είδε να μπαινει μέσα ένας γηραιός Τούρκος, ο οποίος τόν έπλησίασε κατασκινημένος κί’ άρχισε να τόν φιλή κλαιώντας από χαρά.

‘Ο Τζανής Σκυλίτης άναγνώρισε τότε με κατάπληξι στο πρόσωπό του τόν παλιό μπέτη τής Σμύρνης και, σκινημένος επίσης γιά τόν άτρόπαιο έρχομό του πρώην κυρίου του, άρχισε να τόν φιλή κί’ αυτός, άποκαλώντας τόν πατέρα του.

“Υστερ’ από τις πρώτες διαχύσεις, ο Τζανής ρώτησε τόν Τούρκο γιά τήν κατάστασή του και πληροφορήθηκε ότι είχε χάσει όλα τήν περιουσία και ότι τώρα βρισκόταν σε μεγάλη φτώχεια.

— Μή σε νοιάζει, του άποκρίθηκε δακρυμένος ο Τζανής. “Αν έφτώχνης εσύ, έγινε όμως πλούσιος ο γιός σου...

— Ποιός γιός μου; ρώτησε εκπληκτος ο Τούρκος. Δέν έχω κανένα γιού...

— Έχεις έμένα! του φώναξε ο Τζανής.

‘Από κείνη τήν ήμέρα ο Σκυλίτης, θέλοντας ν’ άνταμείψει τόν γηραιό Τούρκο πού τόν είχε άπελευθέρωσε χωρίς κανένα άπολύτως άντάλλαγμα, του έκοψε μηνιαίο έπίδομα από 25 όθωμανικές λίρες.

‘Ο Τούρκος μπέτης, πού ήταν τότε έβδομηντα χρόνων, μόλις βρήκε τήν άνέλπιστη αυτή τύχη, παντρεύτηκε μια νεαρή ‘Οθωμανίδα, τήν όποία σόστησε στόν πλουσιωτάτο ‘εγνώ’ του, γιά να τήν αναλάβη κί’ αυτήν υπό τήν προστασία του μετά τόν θάνατό του.

‘Ο Τούρκος πέθανε σε ήλικία 90 χρόνων, μα ο καλόκαρδος Σκυλίτης συνέχισε τήν παροχή του έπίδοματος στη χήρα του.

Μιά βραδείά ο γέρο-Σκυλίτης κάλεσε τόν γιού του τόν Παυλή και του είπε:

— Δέν ήρθε άκόμη ή χανούμισσα να πάρη τó μισθό της, κί’ αυτό με στενοχωρεί, γιαιτí πρέπει να κλείσω τούς λογαριασμούς του μηνός... Δέν νοιώθω καλά τόν έαυτό μου. Με παραφυλάει ο θάνατος.

Πραγματικώς, τήν άλλη μέρα τó πρωί ο γέρο-Σκυλίτης πέθανε. ‘Ο γιός του ώστόσο και κληρονόμος του έξακολούθησε να παραχωρή και στη χήρα του μπέτη τó μηνιαίο έπίδομα πού έκοψε ο πατέρας του, ως τήν ήμέρα του θανάτου της.

Μα τότε γιά ποιό λόγο σās έγγραφα; Νά τί συμβαίνει κάποτε σε μερικούς άνθρώπους. Συμπούν ένα πρωί και άνακαλύπτουν ότι, ενώ εινε καλωμένοι άλλοιωτικά από τούς άλλους, περιτοιχίζονται όμως από ήλιθίους. Και κλείνε τότε, κλαίνε άπαρηγόρητα.

Και συλλογίζονται: “Αν έγνώριζα έναν μεγάλο άνθρωπο, μια μεγαλοφυία, θάταν ώραίο πράγμα. Και ποιός τó ξέρει! “Αν άρχιζα μαζί του άλληλογραφία, ίσως άποχτούσα τή φιλία του με άσυνήθιστον τρόπο...

Αυστηρώς τίποτε άπ’ αυτά δέν συνέβη με τήν άλληλογραφία γιάς. Σās είχα διαλέξει με τήν έλπίδα ότι άργότερα θα αισθανόμουν μια σās άπειριόριστο θαυμασιό. Γιατί είστε άκόμη νέος σχετικώς...

Σās έγγραφα λοιπόν κί’ έναν ψυχρό ένθουσιασμό και γι’ αυτό τελειώνουμε με ψυχρά και κάθε άλλο παρά ύποχρεωτικά λόγια. ‘Αλλ’ άποφύ καταλήξαμε να λέμε άφοβα τις σκέψεις μας, μπορώ να προσθέτω ότι τó κακό σας γράμμα μ’ έκανε να περάσω μια κακή μέρα, σάν ή προσβολή ν’ άναφερόταν σε μένα κί’ όχι στόν ‘Ιωσήφ.

Σās άποχαιρετώ λοιπόν με χαρά. “Αν φυλάτε άκόμη τά αυτόγραφα μου, μου τά επιστρέψετε. Τά δικά σας τά πούλησα στην ‘Αμερική σε έξωφρενικές τιμές...

‘Ο... άπογοητευμένος ΙΩΣΗΦ

*** (Ο ΜΩΠΑΣΣΑΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΠΑΣΧΙΡΤΣΕΦ):

Λοιπόν σās προσέβαλα πολύ, κυρία... Μή μου τó άγνηθήτε.

Ο Ο Ο Ο ΑΠ’ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Ο Ο Ο Ο

‘Ο πολλαπλασιασμός τών άρτων και τών ιχθύων.

Δοιπόν σās προσέβαλα πολύ, Χάιρω πολύ γι’ αυτό και σās ζητώ ταπεινότητα συγγνώμην. Δέν ήξερα όμως ποιά ήσαστε. Είχατε άρχισει με γράμματα αισθηματικά, λυρικά, με ύφος κάπως έξημμένο. Και γιά μια στιγμή σās πέρασα γιά...

Τότε σās άπάντησα με κάποιο σκεπτικισμό. Με ξεπεράσατε όμως έσεις και στο τελευταίο σας γράμμα μου λέγατε τόσο περίεργα πράγματα, ώστε δέν μπορούσα πειά να σχηματίσω μια ιδέα γιά σας. Κί’ είλεγα: να ναι ή γυναίκα πού διασκεδάζει πίσω άπ’ τó ινκόγνιτο, ή απλώς καμιά κατεγάρρα τής άρδάς;

Και επί τέλους, έβλεπα να μάθω. ‘Ομολογώ όμως ότι κέντησα πιό δυνατά άπ’ όσο έπρεπε και σās έπληρώσα. Συγχωρήσατε με, κυρία, και μάθετε πώς ή σκέψη ότι μια γυναίκα πού δέν γνωρίζω πέρασε εξ αίτίας μου μια κακή μέρα, με λύπησε φοβερά.

Και τώρα πρέπει να πιστέψετε, κυρία μου, ότι κατά βάθος δέν είμαι ούτε τόσο άπύστος, ούτε τόσο σκεπτικιστής, ούτε τόσο άγενής όσο φάνηκα μαζί σας.

Τρέφω μονάχα, χωρίς να τó θέλω, μεγάλη δυσπιστία προς τó μυστήριο, τó άγνωστο και τούς άγνωστους. Πώς θέλετε να μιλώ ελλικρινώς σε μια κυρία Χ. πού μου γράφει άνωνύμως και πού μπορεί να ναι κανένας έχθρός μου ή και κανένας περίεργος φαρσέρ;

Όταν έχω να κάνω με άνθρώπους πού κρύβονται, κρύβομαι κί’ έγώ κί’ έτσι είμαστε ίσα κί’ ίσα. Με τήν τελευταία μου όμως πονηριά, άνακάλυπα μια κρυφή γωνίτσα τής ψυχής σας. Και πάλι σās ζητώ συγγνώμην. Φιλώ τó άγνωστο χέρι πού μου γράφει.

Τά γράμματά σας, κυρία μου, εινε στή διάθεσή σας. ‘Αλλά δέν θα τά έμπιστευθώ παρά στά ίδια σας τά χέρια. Και είμαι πρόθυμος να γυρίσω έπίτηδες στό Παρίσι άμέσως άμα με διατάξετε... ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

Η ΑΝΑΡΕΙΑ ΕΝΟΣ ΕΣΤΕΜΜΕΝΟΥ

‘Ο μέγας βασιλεύς τής ‘Ισπανίας Κάρολος Ε’, παρακολουθών κάποτε τήν πολιορκία κάποιας πόλεως, είχε σταθεί σε μικρή άπόσταση από μια έχθρική πυροβολορχία, στο μέρος πού σφύριζαν ή έχθρικές βόμβες. Οι άξιωματικοί του τότε τόν ίκέτευσαν να άπομακρυνθ ή μήπως πάθει κανένα κακό.

— Άναφείρατέ μου και ένα μόνο βασιλέα πού να σκοτώθηκε από βόμβες, άποκρίθηκε ο άτρόπαιτος μονάρχης, χωρίς να μετανηθή άλ’ τή θέσι του, και θα φύγω άμέσως από δω.

